

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Molnár Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. András László ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés iránt a Pécsi Munkaügyi Bíróságnál 2.M.1329/2007. szám alatt megindított és másodfokon a Baranya Megyei Bíróság 1.Mf.20.357/2009/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Baranya Megyei Bíróság 1.Mf.20.357/2009/6. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és a Pécsi Munkaügyi Bíróság 2.M.1329/2007/26. számú ítéletét megváltoztatja, megállapítja, hogy az alperes kártérítési felelőssége a felperes halláskárosodásából eredő nem vagyoni károkért fennáll.

Az összegszerűség körében a munkaügyi bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás illetékét 36.000 (harminchatezer) forintban, a felperes felülvizsgálati eljárási költségét 12.500 (tizenkettőezer-ötszáz) forintban, az alperes felülvizsgálati eljárási költségét 10.000 (tízezer) forint, és 2.500 (kettőezer-ötszáz) forint áfa összegben állapítja meg.

I n d o k o l á s :

A felperesnek az alperesnél 1995. szeptember 1-jétől fennállott szolgálati viszonya egészségügyi okból bekövetkezett alkalmatlanság miatt 2005. július 31-én szűnt meg. A felperes a keresetében az alperest 2 millió forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni arra hivatkozással, hogy baloldali kisfokú idegi eredetű halláscsökkenésének kialakulása az alperesi szolgálati kötelemmel áll okozati összefüggésben. A Pécsi Munkaügyi Bíróság 2.M.1329/2007/26. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította kötelezve az alperesnek 120.000 forint perköltség megfizetésére. A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1996. június 1-jétől 2004. október 11-éig a megengedettnél nagyobb zajszintű szolgálati helyen teljesített szolgálatot kezelő, adatfeldolgozó, távírász munkakörben fülhallgató használata mellett. Zajfelmérés az alperesnél nem történt, védőeszközt a munkavállalóknak nem biztosítottak. A felperes 2001-ben észlelte a fülzúgását, mely panasszal 2004. szeptemberben fordult orvoshoz. A katonai szolgálatra való alkalmatlanságát össz-szervezeti szempontú 30 %-os munkaképesség-csökkenésére tekintettel 2004. november 11-én állapították meg. Az O. elsőfokú bizottsága 2004. december 6-án kelt szakvéleményében megállapította a felperes egyoldali idegi hallásvesztését, ép ellenoldali hallását, továbbá azt, hogy a hallásvizsgálatok a 4000 Hz-nél 30 dB-es zajcsipkét mutattak ki egyéb eltérés nélkül. Fülészeti szempontból munkaképesség-csökkenést nem vélemeztek. A másodfokú O. szakvélemény 10 dB-es baloldali hallásvesztést

állapított meg, valamint azt is, hogy a baloldali fülzúgás keletkezési ideje, oka, és az összefüggés a rádiós foglalkozásával nem véleményezhető.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint a felperes a perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői véleménnyel, a szolgálati betegségének kivizsgálásáról szóló 2004. november 30-án kelt bizottsági jegyzőkönyv adataival a Hjt. 184. § (1) bekezdésben foglalt bizonyítási kötelezettségének eleget tett. Nem zárható ki ugyanis, hogy a felperes halláskárosodásával összefüggő fülzúgás az alperesi szolgálati viszony következtében alakult ki.

A felperest terhelte azonban annak bizonyítása is a nem vagyoni kárigénye kapcsán, hogy a halláskárosodásából fennmaradt fülzúgása olyan hátrányt okoz számára, amely a nem vagyoni kártérítési igényét megalapozza. A felperes már 2001. és 2004. között is észlelt fülzúgást, ehhez képest a 2005. november 16-án előterjesztett erre alapított kárigénye érvényesítésével elkésett. A három éves elévülési idő ugyanis a fülzúgással kapcsolatban 2004-ben lejárt. Ehhez képest újabb igényt csak abban az esetben érvényesíthet, ha állapotrosszabbodást sikerül bizonyítania. A beszerzett igazságügyi orvosszakértői véleményből a bíróság azt állapította meg, hogy a felperes állapotában a 2004. évhez képest nem következett be rosszabbodás, sőt a szakértő javulást észlelt. Erre tekintettel a munkaügyi bíróság a Hjt. 183. § (1) bekezdésére alapított felperesi kárigényt elutasította.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Baranya Megyei Bíróság 1.Mf.20.357/2009/6. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyta, kötelezve 60.000 forint alperesi perköltség megfizetésére. A megyei bíróság álláspontja szerint a felperes kártérítés iránti igényének érvényesítése akkor vált esedékessé, amikor első ízben tapasztalta a hallásának rendellenességét, a fülzúgást, ami 2001-ben következett be. Ezért a Hjt. 12. § (1) bekezdése szerinti elévülés - figyelemmel a (2) bekezdésre is - ekkor megkezdődött. 2004-ig azonban a felperes birtokába nem került olyan objektív tény - orvosi lelet - amely alapján alapos okkal következtethetett arra, hogy a szubjektív panasza (a fülzúgás) tényleges halláskárosodást takar. Ezt az időszakot úgy kell tekinteni, hogy a felperes az igényét menthető okból nem tudta érvényesíteni, tehát az elévülés nyugodott. 2004. októberében, amikor fül-orr-gége szakrendelésen megállapították a baloldali idegi halláskárosodását, már tudomást szerezhetett azokról a lényeges körülményekről, amelyek alapján a nem vagyoni kártérítés iránti igényét érvényesíthette. Miután az elévülés nyugvása 2004. októberében megszűnt, így hat hónapon belül terjeszthette volna elő a kártérítési igényét a Hjt. 12. § (3) bekezdés szerint. Erre azonban csak 2005. november 16-án került sor, amikor már az igénye a jogvesztő határidő elteltével elévült. Az elsőfokú bíróságnak nem kellett volna foglalkoznia a felperes állapotrosszabbodásával mint önálló kárigényt megalapozó körülménnyel, a felperes ugyanis az igényét nem erre alapította.

Ezért a Pp. 215. § alapján a kereset elutasításának oka az állapotrosszabbodás hiánya nem lehet. A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezésére, és a keresetének helyt adó ítélet meghozatalára irányult. Arra hivatkozott, hogy amikor 2004. októberében diagnosztizálták a halláskárosodását, akkor nyert megállapítást az is, hogy az egészségében károsodás történt, tehát ez az időpont tekinthető az igényérvényesítésre nyitva álló határidő kezdetének. Nem nyert bizonyítást a perben, hogy a 2004. előtt tapasztalt fülzúgása is a halláskárosodás következménye lett volna.

Az alperest a kártérítési felelősség amiatt terheli, mert az egészségi állapotában kárt okozott. A kár maga a halláskárosodás, amit első ízben 2004. októberében állapítottak meg az orvosok. Nincs adat arra nézve, hogy már 2004. októbere előtt bekövetkezett volna a halláskárosodása.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában tartására irányult. Álláspontja szerint a felperes igénye elévült, az elévülés ugyanis akkor kezdődik, amikor a károsodás bekövetkezik. A felperes nem vagyoni kárigényét a fülzúgásra alapította, melyet 2001. és 2004. között is észlelt. Az alperes hivatkozott arra is, hogy a nem vagyoni kár meglétét a felperes nem bizonyította, igényét a kiegészített orvosszakértői vélemény nem támasztotta alá.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A felperes az alperessel szembeni kártérítés iránti igényét arra alapította, hogy az alperesnél fennállt szolgálati viszonyával összefüggésben alakult ki a halláskárosodása. E halláskárosodás miatt jelentős hátrányok érték a mindennapi életvitelben, továbbá más területen történő munkaviszony létesítésében (keresetlevél). A nem vagyoni hátrányok mibenlétét a felperes a jegyzőkönyvben foglalt személyes nyilatkozata szerint állandó fülzúgásban, alvászavarban, állandó háttérzaj iránti igényben, fejhallgató és telefonhasználatban történő akadályoztatásában jelölte meg. A nem vagyoni kárigényét tehát a halláskárosodására alapította, amelyet nála 2004. októberében állapítottak meg. A felperesnél ugyanis a fülzúgásos tünet akkor érte el azt a szintet, amelyet elviselhetetlennek talált, amely a kivizsgálás szükségességét számára indokoltta tette (jegyzőkönyv, 4. oldal 1. bekezdés). A felperesnél a nem vagyoni kárigényt részben megalapozó, tűréshatárt meghaladó fülzúgás tehát 2004. októberében jelentkezett, ezért kárigénye ekkor vált esedékessé. Erre tekintettel a felperes elévülési időn belül [Hjt. 12. § (1) bekezdés] nyújtotta be a nem vagyoni kár iránti keresetét 2005. november 16-án. A másodfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes a kárigényét nem állapotrosszabbodásra alapította (hanem a nem vagyoni kártérítést megalapozó tünetek jelentkezésére, és a mindennapi

életének elnehezülésére), tehát az elsőfokú bíróság a Pp. 215. §-ba ütközően a kereseti kérelmen túlterjeszkedve bírálta el a keresetet. Az alperes fellebbezéssel nem támadta az elsőfokú ítélet azon megállapítását, hogy a felperes halláskárosodása az alperesi szolgálati viszonnal összefüggésben keletkezett. Következésképpen az elsőfokú ítéletnek a felperest ért kár és az alperesi szolgálati viszony közötti okozati összefüggés fennálltát megállapító rendelkezése jogerőre emelkedett. Az alperesnek tehát a Hjt. 183. § (1) bekezdés alapján a felperes (2) bekezdés szerint bizonyított káraiért (nem vagyoni kár) a kártérítési felelőssége fennáll. A szóban kiegészített igazságügyi orvosszakértői vélemény és lelet szerint megállapítható, hogy a felperesnél 2004. évben megállapított baloldali halláscsökkenés és fülzúgásos panaszok hátterében zajártalom feltételezhető. A halláskárosodással kapcsolatban egyéb ok, sorsszerű betegség, eredet kizárt. Szociális hallásprobléma jelenleg nem áll fenn, százalékos munkaképesség-csökkenés halláscsökkenés okán nem véleményezhető. Ugyanakkor a fülzúgás, mint szubjektív panasz fennáll, amely zavaró jelenség, azonban ez a szakorvosi vélemény szerint nem olyan mértékű, hogy komolyabb kezelést igényelne (szakvélemény). A fülzúgás maradványtünetként fogható fel a halláskárosodással összefüggésben. A napi életben szubjektív lehet annak megítélése, hogy ez befolyásolja-e a felperes életét. Nem zárható ki, hogy a fülzúgás alvászavart okoz a felperesnél, de ez szubjektív érzet. Elképzelhető, hogy zenehallgatás során különböző eszközök, például MP 3 lejátszónak az igénybevételénél egy idő után a fülhallgatót nem tudja használni a felperes, ugyanúgy az is, hogy koncerten bizonyos hangerő zavarja. Ezekkel a tünetekkel sem a szakorvos, sem az egészségügy nem tud mit kezdeni. Lehet, hogy valaki érzékenyebb pszichével éli meg ezt az egész problémát, de ezt szakértői szempontból értékelni nem lehet (jegyzőkönyv). A felperes tehát a szakértői véleménnyel alátámasztotta a nem vagyoni károsodását jelentő panaszai meglétét. A bíróság hatáskörébe tartozik ezen tünetek értékelése, annak megállapítása, hogy okoznak-e a felperesnél olyan fizikai és lelki sérelmeket, a mindennapi életében jelentkező hátrányokat, amelyek kiegyensúlyozására nem vagyoni kártérítés szükséges. Önmagában ugyanis az, hogy a felperes halláskárosodása orvosszakértői szempontból értékelhető munkaképesség-csökkenést nem okoz, a nem vagyoni kárigényt még nem teszi alaptalanná. A fentiekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet megváltoztatva megállapította, hogy az alperes kárfelelőssége a felperes halláskárosodásból eredő nem vagyoni károkért fennáll azzal, hogy az összecszerűség körében az eljárást folytatni kell. A Legfelsőbb Bíróság a felek felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei, és az eljárási illeték összegét megállapította azzal, hogy annak viseléséről az új határozatot hozó bíróságnak kell döntenie.

Budapest, 2010. szeptember 1.

***Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Hajdu Edit s.k. előadó
bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró***

A kiadmány hitelélül: Nné tisztviselő